

Беляєва О. М.

ПИТАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОЦІНКИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ЛАТИНСЬКА МОВА” У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Серед актуальних проблем якісної підготовки майбутніх фахівців, які навчаються за спеціальністю “лікувальна справа”, значне місце посідають питання оптимальної організації контролю та оцінки знань, умінь і навичок (ЗУН) з навчальних дисциплін, визначених галузевими нормативними документами. Особливої гостроти вищевказані питання набувають у зв’язку з переглядом цілей навчання та змісту освіти на сучасному етапі.

Навчальна дисципліна “латинська мова” згідно галузевих стандартів ОКХ та ОПП віднесена до циклу професійно орієнтованих дисциплін, що свідчить про її роль у процесі формування спеціалістів напряму підготовки “Медицина”. Відтак оптимальна організація контролю та оцінки ЗУН з латинської мови та медичної термінології – нагальна потреба сьогодення.

Об’єктивні закономірності педагогічного процесу визначають загальні принципи організації контролю та оцінки ЗУН, основні з яких – *системність, систематичність, тематичність, урахування індивідуальних особливостей осіб, які навчаються, диференційована оцінка успішності, орієнтація на загальнодержавні стандарти*. Зупинимось більш детально на зазначених принципах відносно до навчальної дисципліни “латинська мова”.

Принцип системності передбачає контроль усіх видів ЗУН згідно з логікою викладання дисципліни, починаючи від засвоєння латинського алфавіту та окремих теоретичних відомостей щодо фонологічного рівня мовної системи і закінчуючи науково-дослідною роботою студентів. **Принцип систематичності** передбачає як здійснення регулярного контролю ЗУН протягом усього періоду навчання (перший та другий семестри), так і

цілеспрямованого поетапного контролю усіх видів навчальної діяльності студентів (НДС).

Принцип тематичності дозволяє отримувати оперативну інформацію про рівень засвоєних студентами знань з певного розділу – фонетики, акцентології, граматики, словотвору, синтаксису латинської мови, сформованих практичних навичок з дисципліни – читання, орфографічних навичок, лексичних навичок, навичок утворення анатомо-гістологічних термінів та номенклатурних найменувань, термінів-комполітів та назв нозологічних форм, перекладу поширених діагнозів певних галузей клінічної медицини, утворення назв різних типів солей, кислот, виписування рецептів розгорнутим та скороченим способом, отримання інформації про лікарський препарат, яка міститься у його тривіальній назві, тощо. Принцип тематичності у цілому реалізується через контроль змістових модулів з дисципліни. Принципи систематичності та тематичності гарантують постійний зворотній зв'язок зі студентами, забезпечуючи тим самим ефективність діагностично-коригувальної функції контролю ЗУН, а також сприяють стимуляції та мотивації подальшої НДС.

Принцип урахування індивідуальних особливостей осіб, які навчаються, передбачає індивідуальну роботу з окремими студентами з огляду на загальний рівень їхньої лінгвістичної підготовки; наявність попередніх знань та попередньо сформовані навичок або відсутність таких; урахування психологічних особливостей особистості, її потенційних здібностей. Види, форми, обсяг і методи проведення індивідуальних навчальних занять, поточного та підсумкового контролю повинні визначатися індивідуальним планом студента. Зазначимо, що протягом минулого року жоден студент не вивчав латинську мову за індивідуальним планом, зберігається тенденція до усереднення і у поточному навчальному році.

На особливу увагу заслуговує **принцип диференційованої оцінки успішності**, пов'язаний з попереднім принципом і спрямований на оцінювання навчальних досягнень студентів на основі різнорівневого підходу. З метою практичної реалізації зазначеного принципу нами розроблені та впроваджені у

навчальний процес тестові завдання I, II та III рівнів, широко використовуються вправи репродуктивного та продуктивного характеру, значна увага приділяється виконанню вправ з опорою на навчальні таблиці, схеми, тощо. ***Принцип орієнтації на загальнодержавні стандарти*** передбачає дотримання єдиних вимог викладачів до контролю ЗУН та успішну реалізацію кінцевої мети вивчення дисципліни згідно галузевих нормативних документів.

Принципи оптимальної організації та оцінки контролю ЗУН зумовлюють дотримання таких педагогічних вимог як об'єктивність, доступність, економність та прозорість, що надзвичайно важливо у контексті впровадження у навчальний процес засад Болонської декларації.

Види контролю зумовлені адекватністю зазначених *v.s.* принципів організації контролю та оцінки ЗУН з латинської мови та медичної термінології. Нами використовуються наступні види контролю – поточний контроль, контроль змістових модулів (програмою з дисципліни передбачено по три змістових модулі у кожному модулі) та модульний контроль (навчальний матеріал з дисципліни структурований на два модулі). З метою забезпечення максимальної об'єктивності, прозорості та економності усіх видів контролю перевага надається письмовим формам: тестуванню з використанням різнорівневих тестових завдань, словниковим диктантам (використовуються для перевірки засвоєння лексичного матеріалу та рівня сформованих орфографічних навичок) та вправам (переважно з метою діагностики рівня сформованих граматичних навичок). Значна увага приділяється також перевірці навичок читання. На жаль, поки що ми не маємо можливості використовувати у навчальному процесі програмні засоби контролю ЗУН, які не лише забезпечували б ефективний контроль, але й сприяли б самоконтролю, стимулювали б повторення матеріалу та його закріплення.

Окремо зупинимося на загальних питаннях тестування. З огляду на специфіку функціонування латинської мови, методи її навчання та кінцеву мету вивчення, тестування видається нам однією з оптимальних форм перевірки ЗУН. Так, наприклад, за рахунок виконання більшої кількості тестових завдань

І рівня студенти з нижчим рівнем підготовки мають можливість набрати мінімальну кількість балів, необхідну для поточного контролю, зарахування результатів контролю змістових модулів або підсумкового модульного контролю.

Основні умови забезпечення очікуваного від тестування результату – комплексний характер; усунення суб'єктивізму та формування позитивного ставлення до предмета; чітка організація роботи з тестами (наявність необхідних інструкцій щодо виконання тестових завдань, встановлення часових меж на виконання завдань, забезпечення кожного студента бланками з тестовими завданнями, що значно заощаджує час як викладача, так і студента); психологічні фактори (швидке оголошення результатів тестування); аналіз типових помилок. Таким чином тестування як одна з пріоритетних форм письмового контролю при правильній його організації дає можливість оптимально здійснювати оперативний індивідуальний контроль за результатами НДС.

Не зважаючи на переваги письмових форм контролю, об'єктивна оцінка рівня ЗУН неможлива без встановлення чітких критеріїв оцінювання. На нашу думку, перспективними у цьому напрямі є експериментальні дослідження щодо впровадження у практику ВНЗ *єдиної 12-бальної системи оцінювання ЗУН* з огляду на рівні фахової компетентності. Згідно цієї системи визначені 4 рівня компетентності: *низький (фрагментарний)*, якому відповідає оцінка “2” (1 – 3 бали), *елементарний (репродуктивний)* – оцінка “3” (4 – 6 балів), *достатній (частково-пошуковий)* – оцінка “4” (7 – 9 балів) та *високий (дослідницький)* – оцінка “5” (10 – 12 балів).

Оцінка співвіднесена з рівнем компетентності. У свою чергу кожний рівень компетентності поділяється на три підрівні відповідно до чітко визначених критеріїв – кожному критерію відповідає певний бал. Наприклад, при низькому (фрагментарному) рівні студент має ознайомчі знання на рівні загальної орієнтації або загальних уявлень. Цьому рівню відповідає оцінка “2”: *1 бал* ставиться студентам, які ознайомлені з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів; *2 бали* ставляться у випадку

ознайомлення та фрагментарного відтворення навчального матеріалу; **3 бали** ставляться у разі відтворення навчального матеріалу на рівні базових фрагментів.

Таким чином питання оптимальної організації контролю та оцінки професійних знань, умінь та навичок студентів в умовах удосконалення змісту професійної освіти та його переходу на якісно новий рівень потребує поглибленого науково-методичного аналізу у рамках психолого-педагогічної теорії та впровадження новітніх теоретичних досягнень у практику роботи ВНЗ.